سُورَةُ الزُّمَرِ (مَكيّة)

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

تَنزِيلُ ٱلۡكِتَٰبِ مِنَ ٱللَّهِ ٱلۡعَزِيزِ ٱلۡحَكِيمِ ﴿١﴾ هاتنه خوارەوەی ئەم قورئانە لە لایەن خوای باڵادەست و
داناوەیە . إِنَّآ أَنزَلۡنَآ إِلَيۡكَ ٱلۡكِتَٰبَ بِٱلۡحَقِّ فَٱعۡبُدِ ٱللَّهَ مُخۡلِصٗا لَّهُ ٱلدِّينَ ﴿٢﴾ بێگومان ئێمە ئەم قورئانەمان
ڕەوانە کردووە بۆ تۆ ئەی پێغەمبەر ﷺ تا حەق و ڕاستی ڕوون بکاتەوە، کەواتە هەر خوا بپەرستە و هەر
ملکەچ و دڵسۆزبە بۆ ئاین و بەرنامەکەی. أَلَا لِلَّهِ ٱلدِّينُ ٱلۡخَالِصُۚ وَٱلَّذِينَ ٱتَّخَذُواْ مِن دُونِهِۦٓ أَوۡلِيَآءَ مَا
نَعۡبُدُهُمۡ إِلَّا لِيُقَرِّبُونَآ إِلَى ٱللَّهِ زُلۡفَىٰٓ إِنَّ ٱللَّهَ يَحۡكُمُ بَيۡنَهُمۡ فِي مَا هُمۡ فِيهِ يَخۡتَلِفُونَۗ إِنَّ ٱللَّهَ لَا يَهۡدِي
مَنۡ هُوَ كَٰذِبٞ كَفَّارٞ ﴿٣﴾ ئاگادارین: دینی پاك و خاوێن تەنها بۆ خوایە، ئەوانەش جگە لەو زاتە کەسانی ترو
شتی تر دەکەنە پشتیوانی خۆیان دەڵێن: ئێمە ئەم بت و شتانە ناپەرستین تەنها لەبەر ئەوەی لە خوا نزیکمان
بخەنەوە، لەکاتێکدا ئەوان لەخواوە نزیکترن، بێگومان خوا دادوەری دەکات لە نێوانیاندا، لەو شتانەدا کە
کێشەیان لەسەری هەیەو ڕایان دەربارەی جۆراو جۆرە، بەڕاستی خوا ئەو بیروباوەڕ چەوتەیان لێ وەرناگرێت
و هیدایەت و ڕێنموویی ئەو کەسانە ناکات کە درۆزن و بێ باوەڕن. لَّوۡ أَرَادَ ٱللَّهُ أَن يَتَّخِذَ وَلَدٗا لَّٱصۡطَفَىٰ
مِمَّا يَخۡلُقُ مَا يَشَآءُۚ سُبۡحَٰنَهُۥۖ هُوَ ٱللَّهُ ٱلۡوَٰحِدُ ٱلۡقَهَّارُ ﴿٤﴾ ئەگەر خوا بیویستایە ڕۆڵەیەک بۆ خۆی بڕیار
بدات، ئەوا لە نێوان ئەو شتانەدا کە دروستی کردووە شتێکی هەڵدەبژارد کە بە ویستی خۆی بوایە نەک
بەویستی ئەوان، پاکی و بێگەردی بۆ ئەو زاتەیە کە دوورە لە شتی نارەواو نابەجێ، ئەو زاتە خوایەکی تاک و
تەنهاو زۆر بەدەسەڵاتە (تۆڵە دەسێنێت لەوانەی دژایەتی دەکەن و نای پەرستن) . خَلَقَ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضَ
بِٱلۡحَقِّۖ يُكَوِّرُ ٱلَّيۡلَ عَلَى ٱلنَّهَارِ وَيُكَوِّرُ ٱلنَّهَارَ عَلَى ٱلَّيۡلِۖ وَسَخَّرَ ٱلشَّمۡسَ وَٱلۡقَمَرَۖ كُلّٞ يَجۡرِي لِأَجَلٖ
مُّسَمًّىۗ أَلَا هُوَ ٱلۡعَزِيزُ ٱلۡغَفَّٰرُ ﴿٥﴾ ئاسمانەکان و زەوی لەسەر بنچینەی حەق و ڕاستی دروست کردووە،
بەشێوەی کەوانەیی شەو بەسەر ڕۆژدا دەهێنێت، بەهەمان شێوەی کەوانەیی ڕۆژیش بەسەر شەودا دەهێنێت
(کە ئەمە خۆی بەڵگەیەکی قورئانیە لەسەر شێوازی خڕی زەوی)، ڕۆژو مانگیشی ڕام کردووە و ڕای هێناون
(لە فەرمانی دەرناچن و لەخزمەتی ئادەمیزادان)، هەریەک لەوانە لە چەرخ و خولدان تا کاتێکی دیاریکراو،
ئاگادارین: هەرئەو خوایە زۆر بەدەسەڵاتە (تۆڵە لە کافران دەسێنێت و لەدەستی دەرناچن) لێ خۆشبووە
(چاوپۆشی دەکات لە هەڵەو کەم و کوورِی ئیمانداران) . خَلَقَكُم مِّن نَّفۡسٖ وَٰحِدَةٖ ثُمَّ جَعَلَ مِنۡهَا زَوۡجَهَا

وَأَنزَلَ لَكُم مِّنَ ٱلۡأَنۡعَٰمِ ثَمَٰنِيَةَ أَزۡوَٰجٖۚ يَخۡلُقُكُمۡ فِي بُطُونِ أُمَّهَٰتِكُمۡ خَلۡقٗا مِّنۢ بَعۡدِ خَلۡقٖ فِي ظُلُمَٰتٖ
ثَلَٰثٖۚ ذَٰلِكُمُ ٱللَّهُ رَبُّكُمۡ لَهُ ٱلۡمُلۡكُۖ لَآ إِلَٰهَ إِلَّا هُوَۖ فَأَنَّىٰ تُصۡرَفُونَ ٦ خەڵكینە بیرتان نەچێت خوا ئێوەی
لە تاكە نەفسێك هێناوەتە كایەوە لەوەودوا لەو تاكە نەفسە هاوسەرەكەشی فەراهەم هێناوە، لە ماڵاتیشدا هەشت
جۆری دروست كردووە (لە ئایەتی -١٤٣، ١٤٤- لەسوورەتی -الانعام- دا ئاماژەی بۆ كردووە) لەوەودوا لە
سكی دایكتاندا ئێوە دروست دەكات بەچەند قۆناغێك، لەناو سێ تاریكیدا (مەبەست سێ پێستەكەیە كە
كۆرپەلەی تێدا حەشارەدراوە)، جا گۆرانكاری بەردەوامە و گەورە بوون و جیابوونەوەی ئەندامەكان (ڕۆژ لە
دوای ڕۆژ زیاتر ڕوو دەدات) ئا ئەوەیە خوا، ئا ئەوەیە پەروەردگارتان، خاوەنی هەموو بەدی هێنراوەكانە جگە
لەو خوایەكی تر نیە، جا ئیتر بۆ كوێ لا دەدرێن لە خواپەرستی؟! إِن تَكۡفُرُواْ فَإِنَّ ٱللَّهَ غَنِيٌّ عَنكُمۡۖ وَلَا
يَرۡضَىٰ لِعِبَادِهِ ٱلۡكُفۡرَۖ وَإِن تَشۡكُرُواْ يَرۡضَهُ لَكُمۡۗ وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٞ وِزۡرَ أُخۡرَىٰۚ ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّكُم
مَّرۡجِعُكُمۡ فَيُنَبِّئُكُم بِمَا كُنتُمۡ تَعۡمَلُونَۚ إِنَّهُۥ عَلِيمُۢ بِذَاتِ ٱلصُّدُورِ ٧ گەر خۆتان بێ باوەڕ بكەن،
بێگومان خوا بێ نیازە لێتان، هەرچەندە ڕازی نابێت كە بەندەكانی بێ باوەڕبن و ڕێبازی خوانەناسی بگرن، بەڵام
ئەگەر ڕێبازی سوپاسگوزاری بگرنە بەر، بەو كارەتان ڕازی دەبێت، دڵنیاش بن كە هیچ كەس كۆڵی گەناهی
كەسی تر هەڵناگرێت، پاشان گەڕانەوەتان بۆ لای پەروەردگارتانە، ئەوسا هەواڵی هەموو ئەو كاروكردەوانەتان
پێدەدا كە ئەنجامتان دەدا، چونكە ئەو زاتە زانایە بە هەموو ئەو شتانەی، لە سینە و دڵ و دەروونەكاندا
حەشاردراون. ۞ وَإِذَا مَسَّ ٱلۡإِنسَٰنَ ضُرّٞ دَعَا رَبَّهُۥ مُنِيبًا إِلَيۡهِ ثُمَّ إِذَا خَوَّلَهُۥ نِعۡمَةٗ مِّنۡهُ نَسِيَ مَا كَانَ
يَدۡعُوٓاْ إِلَيۡهِ مِن قَبۡلُ وَجَعَلَ لِلَّهِ أَندَادٗا لِّيُضِلَّ عَن سَبِيلِهِۦۚ قُلۡ تَمَتَّعۡ بِكُفۡرِكَ قَلِيلًا إِنَّكَ مِنۡ أَصۡحَٰبِ
ٱلنَّارِ ٨ ئادەمیزاد كاتێك ناخۆشی و زەرەرێكی تووشهات، هاناو هاوار بۆ پەروەردگاری دەبات و بەدڵ
شكاوی لێی دەلاڵێتەوە، پاشان كاتێك خوا دەرووی لێ كردەوە و ناز و نیعمەتی پێ بەخشی، دوعا و نزا و هانا
و هاوارەكانی ئەوسای فەرامۆش دەكات، چەندەها هاوەڵ و شەریك بۆ خوا بڕیار دەدات، دەیەوێت خەڵكی لە
ڕێبازی خوا وێڵ بكات، ئەی پێغەمبەر ﷺ بەو جۆرە كەسە بڵێ: كەمێك بە خوانەناسی ڕابوێرە، بەڵام دڵنیابە
كە تۆ نیشتەجێی ناو ئاگری دۆزەخیت. أَمَّنۡ هُوَ قَٰنِتٌ ءَانَآءَ ٱلَّيۡلِ سَاجِدٗا وَقَآئِمٗا يَحۡذَرُ ٱلۡأٓخِرَةَ وَيَرۡجُواْ
رَحۡمَةَ رَبِّهِۦۗ قُلۡ هَلۡ يَسۡتَوِي ٱلَّذِينَ يَعۡلَمُونَ وَٱلَّذِينَ لَا يَعۡلَمُونَۗ إِنَّمَا يَتَذَكَّرُ أُوْلُواْ ٱلۡأَلۡبَٰبِ ٩ ئایا ئەو
جۆرە كەسانەی كە باسكران چاكترن یان ئەو ئیماندارەی كە لە دووتوێی شەوگاردا هەڵدەستێت بۆ
خواپەرستی، سوژدە دەبات و بەپێوە دەوەستێت، لە لێ پرسینەوەی قیامەت دەترسێت و ئومێد و هیوای

بەمیهرەبانی پەروەردگاری هەیە، ئەی پێغەمبەر ﷺ بڵێ: ئایا ئەو کەسانەی کە دەزانن و شارەزان، وەک ئەوانەن
کە هیچ نازانن و شارەزاییان نیە؟، بەڕاستی تەنها خاوەن بیروهۆشەکان لەم جۆرە یاداوەریانە سوود وەردەگرن
و تێدەگەن (لە حەقیقەتی دنیا و قیامەت، وە دڵنیان ژیانی دنیا فرسەتێکی بەنرخە بۆ بەدەستهێنانی ڕەزامەندی
خوا بەکاری دەهێنن) . قُلۡ يَٰعِبَادِ ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ ٱتَّقُواْ رَبَّكُمۡۚ لِلَّذِينَ أَحۡسَنُواْ فِي هَٰذِهِ ٱلدُّنۡيَا حَسَنَةٞۗ
وَأَرۡضُ ٱللَّهِ وَٰسِعَةٌۗ إِنَّمَا يُوَفَّى ٱلصَّٰبِرُونَ أَجۡرَهُم بِغَيۡرِ حِسَابٖ ﴿١٠﴾ بەو بەندانەم بڵێ کە خاوەن باوەڕن: لە
پەروەردگارتان بترسن و خواناس بن، بێگومان بۆ ئەوانەی لەم دنیایەدا چاکە دەکەن، پاداشتی چاک هەیە،
زەوی پەروەردگاریش فراوانە (ئەگەر لە شوێنێك دنیاتان لێ تەنگ کرایەوە کۆچ بکەن بۆ شوێنێکی تر) بەڕاستی
تەنها خۆگران پاداشتیان بێ سنوور و بێ ئەندازەیە . قُلۡ إِنِّيٓ أُمِرۡتُ أَنۡ أَعۡبُدَ ٱللَّهَ مُخۡلِصٗا لَّهُ ٱلدِّينَ ﴿١١﴾
هەروەها ئەی پێغەمبەر ﷺ پێیان بڵێ: بەڕاستی من فەرمانم پێدراوە هەر خوا بپەرستم و لەهەموو ژیانمدا
ملکەچ و فەرمانبەرداری دین و ئاین و بەرنامەی ئەوبم . وَأُمِرۡتُ لِأَنۡ أَكُونَ أَوَّلَ ٱلۡمُسۡلِمِينَ ﴿١٢﴾
فەرمانیشم پێدراوە کە یەکەمین کەس بم لە خواپەرستی و ئیسلامەتی و دینداریدا. قُلۡ إِنِّيٓ أَخَافُ إِنۡ
عَصَيۡتُ رَبِّي عَذَابَ يَوۡمٍ عَظِيمٖ ﴿١٣﴾ هەروەها بڵێ: من زۆر دەترسم لە سزای ڕۆژێکی پڕ مەترسی و
سامناك، بەتایبەت ئەگەر سەرکەشی بکەم لە فەرمانی پەروەردگارم.. قُلِ ٱللَّهَ أَعۡبُدُ مُخۡلِصٗا لَّهُۥ دِينِي ﴿١٤﴾ بڵێ:
من تەنها هەر خوا دەپەرستم و ملکەچ و فەرمانبەرداری ئاین و بەرنامەکەی ئەو دەبم. فَٱعۡبُدُواْ مَا شِئۡتُم
مِّن دُونِهِۦۗ قُلۡ إِنَّ ٱلۡخَٰسِرِينَ ٱلَّذِينَ خَسِرُوٓاْ أَنفُسَهُمۡ وَأَهۡلِيهِمۡ يَوۡمَ ٱلۡقِيَٰمَةِۗ أَلَا ذَٰلِكَ هُوَ ٱلۡخُسۡرَانُ
ٱلۡمُبِينُ ﴿١٥﴾ جا ئێوەش ئەی بێ باوەڕان چی دەپەرستن جگە لەو خوایە، بی پەرستن و پێیان بڵێ: بێگومان
خەسارەتمەندان ئەو کەسانەن خۆیان و خاو و خێزانیان لە دەست چووە لە ڕۆژی قیامەتدا، ئاگادار بن: کە
بەڕاستی هەر ئەوەیە خەسارەتمەندی ئاشکراو زیانی دیارو ڕوون . لَهُم مِّن فَوۡقِهِمۡ ظُلَلٞ مِّنَ ٱلنَّارِ وَمِن
تَحۡتِهِمۡ ظُلَلٞۚ ذَٰلِكَ يُخَوِّفُ ٱللَّهُ بِهِۦ عِبَادَهُۥۚ يَٰعِبَادِ فَٱتَّقُونِ ﴿١٦﴾ ئەوانە لە سەروویانەوە پەڵە هەوری دووکەڵ لە
ئاگری دەوری داون، لە ژێریشیانەوە هەمان پەڵە هەور و دووکەڵ هەیە، ئا بەو شێوەیە خوای گەورە
بەندەکانی دەترسێنێت و پێیان دەفەرموێت: ئەی بەندەکانم پارێزکارین و خۆتان لە سزای من بپارێزن. وَٱلَّذِينَ
ٱجۡتَنَبُواْ ٱلطَّٰغُوتَ أَن يَعۡبُدُوهَا وَأَنَابُوٓاْ إِلَى ٱللَّهِ لَهُمُ ٱلۡبُشۡرَىٰۚ فَبَشِّرۡ عِبَادِ ﴿١٧﴾ جا ئەوانەی کە خۆیان
دوورە پەرێز گرتووە لە هەموو ئەو شتانەی خەڵکی دەی پەرستن، جگە لە خوای پەروەردگار و بە تەوبە و

پەشیمانیەوە گەڕاونەتەوە بۆ لای خوا، مژدەی سەرکەوتن و سەرفرازی و بەختەوەری و کامەرانی بۆ ئەوانەیە، دە
مژدە بدە بەو بەندانەم... ٱلَّذِينَ يَسْتَمِعُونَ ٱلْقَوْلَ فَيَتَّبِعُونَ أَحْسَنَهُۥٓ ۚ أُو۟لَـٰٓئِكَ ٱلَّذِينَ هَدَىٰهُمُ ٱللَّهُ ۖ وَأُو۟لَـٰٓئِكَ
هُمْ أُو۟لُوا۟ ٱلْأَلْبَـٰبِ ﴿١٨﴾ ئەوانەی گوێ بۆ قسەو گوفتار دەگرن و پەیڕەوی چاکترینی دەکەن، ئا ئەوانە
کەسانێکن کە خوا هیدایەت و ڕێنموویی کردوون، ئەوانە خاوەنی عەقڵ و ژیری و بیروهۆشن. أَفَمَنْ حَقَّ
عَلَيْهِ كَلِمَةُ ٱلْعَذَابِ أَفَأَنتَ تُنقِذُ مَن فِى ٱلنَّارِ ﴿١٩﴾ جا ئایا ئەو کەسەی کە بەهۆی خراپی و خوانەناسیەوە
بڕیاری سزادانی درابێت (تۆ هیچ کاروباری ئەوت بەدەستە)... ئایا تۆ دەتوانیت ئەو جۆرە کەسانە ڕزگار
بکەیت کە لەناو ئاگری دۆزەخدا گیریان خواردووە؟! لَـٰكِنِ ٱلَّذِينَ ٱتَّقَوْا۟ رَبَّهُمْ لَهُمْ غُرَفٌ مِّن فَوْقِهَا
غُرَفٌ مَّبْنِيَّةٌ تَجْرِى مِن تَحْتِهَا ٱلْأَنْهَـٰرُ ۖ وَعْدَ ٱللَّهِ ۖ لَا يُخْلِفُ ٱللَّهُ ٱلْمِيعَادَ ﴿٢٠﴾ بەڵام ئەوانەی کە لە
پەروەردگاریان دەترسان و دیندار بوون کۆشک و تەلاری چەند نهۆم کە ژوورەکانی لەسەریەکن بۆیان ئامادەیە،
چەندەها ڕوبار بەژێر بە بەردەم ئەو کۆشکانەدا جاریە، ئەوەش بەڵێنی خوایە، بێگومان خوایش بەڵێنی خۆی
دەباتە سەر. أَلَمْ تَرَ أَنَّ ٱللَّهَ أَنزَلَ مِنَ ٱلسَّمَآءِ مَآءً فَسَلَكَهُۥ يَنَـٰبِيعَ فِى ٱلْأَرْضِ ثُمَّ يُخْرِجُ بِهِۦ زَرْعًا
مُّخْتَلِفًا أَلْوَٰنُهُۥ ثُمَّ يَهِيجُ فَتَرَىٰهُ مُصْفَرًّا ثُمَّ يَجْعَلُهُۥ حُطَـٰمًا ۚ إِنَّ فِى ذَٰلِكَ لَذِكْرَىٰ لِأُو۟لِى ٱلْأَلْبَـٰبِ ﴿٢١﴾ ئایا تۆ
نەت بینیوەو سەرنجت نەداوە: بەڕاستی خوا لە ئاسمانەوە بارانی باراندووە، لەوەودوا لەناو ناخی زەویدا کۆی
دەکاتەوە، پاشان بەشێوەی کارێز وکانی دەری دەهێنێت، ئەوسا هەر بەو ئاوە کشتوکاڵی هەمەجۆر و
هەمەڕەنگ دەڕوێنێت، ئینجا وشك دەبێت و زەرد هەڵدەگەڕێت، پاشان دەیخات و وردو خاشی دەکات، جا
بەڕاستی ئا لەو شتانەدا یاداوەری و یادخستنەوە هەیە بۆ کەسانی ژیرو هۆشمەند . أَفَمَن شَرَحَ ٱللَّهُ صَدْرَهُۥ
لِلْإِسْلَـٰمِ فَهُوَ عَلَىٰ نُورٍ مِّن رَّبِّهِۦ ۚ فَوَيْلٌ لِّلْقَـٰسِيَةِ قُلُوبُهُم مِّن ذِكْرِ ٱللَّهِ ۚ أُو۟لَـٰٓئِكَ فِى ضَلَـٰلٍ مُّبِينٍ ﴿٢٢﴾ جا ئایا
ئەو کەسەی کە خوای میهرەبان سینەی گوشاد کردووە بۆ ئیسلام و لەسەر ڕێبازی نوورو ڕوناکی
پەروەردگاریەتی، (وەك ئەو کەسە وایە کە پێچەوانەیە؟) هاوار و وەیل بۆ ئەوانەی کە دڵیان ڕەقە لە ئاستی
قورئان و یادی خوادا، ئا ئەوانە لە گومڕاییەکی ئاشکرادا گیریان خواردووە . ٱللَّهُ نَزَّلَ أَحْسَنَ ٱلْحَدِيثِ
كِتَـٰبًا مُّتَشَـٰبِهًا مَّثَانِىَ تَقْشَعِرُّ مِنْهُ جُلُودُ ٱلَّذِينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُمْ ثُمَّ تَلِينُ جُلُودُهُمْ وَقُلُوبُهُمْ إِلَىٰ ذِكْرِ ٱللَّهِ ۚ
ذَٰلِكَ هُدَى ٱللَّهِ يَهْدِى بِهِۦ مَن يَشَآءُ ۚ وَمَن يُضْلِلِ ٱللَّهُ فَمَا لَهُۥ مِنْ هَادٍ ﴿٢٣﴾ خوا جل جلا لە جوانترین و
پیرۆزترین فەرمایشتی ناردۆتە خوارەوە کە ئەم قورئانەیە، (لە جوانی داڕشتندا) بابەتەکانی لە یەك دەچن،
هەندێك باسیشی بەشێوازی جیاواز تیادا دووبارە بۆتەوە، جا کارکردی ئەم قورئانە ئەوەیە کە : تەزوو دەهێنێت

بە گیان و پێستی ئەوکەسانەدا کە ترسی پەروەردگاریان لە دڵ و دەرووندا هەیە، پاشان گیان و پێست و
دڵیان نەرم و ئامادە و چالاك دەبێت بۆ یادی خواو خواپەرستی ئا ئەوە هیدایەت و ڕێنمووبی خوایە کە هەر
کەس شایستە بێت هیدایەت و ڕێنمووبی دەکات بۆ پلەو پایە بەرزانە، ئەوەش کە ڕێبازی خوا ون بکات کەس
نیە ڕێنمووبی بکات . أَفَمَن يَتَّقِي بِوَجْهِهِۦ سُوٓءَ ٱلْعَذَابِ يَوْمَ ٱلْقِيَـٰمَةِ ۚ وَقِيلَ لِلظَّـٰلِمِينَ ذُوقُوا۟ مَا كُنتُمْ
تَكْسِبُونَ ﴿٢٤﴾ جا ئایا ئەو کەسەی بە ڕوخسارو دەم و چاوی بەرگری لە سزای سەختی ڕۆژی قیامەت
بکات، (وەك ئەوە وایە کە نەترسێت)، ئەوسا بەو ستەمکارانە دەوترێت: دەی بچێژن سزای ئەوەی کە دەتان
کرد . كَذَّبَ ٱلَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ فَأَتَىٰهُمُ ٱلْعَذَابُ مِنْ حَيْثُ لَا يَشْعُرُونَ ﴿٢٥﴾ ئەوانەی پێش ئەمانیش بڕوایان
بە پێغەمبەران نەبوو، زۆری پێ نەچوو تۆڵە و سزا یەخەی پێگرتن لە شوێنێکەوە کە بەتەمای نەبوون و
هەستیان پێنەدەکرد . فَأَذَاقَهُمُ ٱللَّهُ ٱلْخِزْىَ فِى ٱلْحَيَوٰةِ ٱلدُّنْيَا ۖ وَلَعَذَابُ ٱلْـَٔاخِرَةِ أَكْبَرُ ۚ لَوْ كَانُوا۟ يَعْلَمُونَ ﴿٢٦﴾
ئەوسا خوا هەر لە ژیانی دنیادا تاڵاوی کرد بە گەروویاندا و ڕسوای کردن، بێگومان سزای قیامەت سەختترە
بۆیان ئەگەر بیان زانیایە . وَلَقَدْ ضَرَبْنَا لِلنَّاسِ فِى هَـٰذَا ٱلْقُرْءَانِ مِن كُلِّ مَثَلٍ لَّعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ﴿٢٧﴾ سوێند
بێت بەخوا بەڕاستی ئێمە لەم قورئانەدا هەموو جۆرە نموونەیەکمان بۆ خەڵکی هێناوەتەوە، بۆ ئەوەی یادەوەری
وەربگرن و بیرێك بکەنەوە لە ڕاستیەکان و تێ بگەن . قُرْءَانًا عَرَبِيًّا غَيْرَ ذِى عِوَجٍ لَّعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ ﴿٢٨﴾
قورئانێکی پاراو، بەزمانی عەرەبی، هیچ کەچی ولاریەکی تێدا بەدی ناکرێت، بۆ ئەوەی پارێزکارو خواناس بن.
ضَرَبَ ٱللَّهُ مَثَلًا رَّجُلًا فِيهِ شُرَكَآءُ مُتَشَـٰكِسُونَ وَرَجُلًا سَلَمًا لِّرَجُلٍ هَلْ يَسْتَوِيَانِ مَثَلًا ۚ ٱلْحَمْدُ لِلَّهِ ۚ بَلْ
أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٢٩﴾ خوای گەورە نموونەی هێناوەتەوە بە پیاوێك کە گیری خوارد بێت بەدەست چەند
بەرپرسێکی شەڕانی و سەرکەشەوە، پیاوێکی تریش تەنها یەك بەرپرسی هەبێت، ئایا ئەو دوو جۆرە نموونەیە،
وەك یەکن، سوپاس و ستایش تەنها شایستەی خوایە، نەخێر یەکسان نیە، بەڵام زۆربەی ئەو خەڵکە لەم
ڕاستیە تێ ناگەن و نایزانن و لێکی نادەنەوە . إِنَّكَ مَيِّتٌ وَإِنَّهُم مَّيِّتُونَ ﴿٣٠﴾ بەڕاستی تۆش دەمریت و ئەوانیش
دەمرن و کەس نامێنێت. ثُمَّ إِنَّكُمْ يَوْمَ ٱلْقِيَـٰمَةِ عِندَ رَبِّكُمْ تَخْتَصِمُونَ ﴿٣١﴾ پاشان بێگومان ئێوە (واتە
نەگبەت و یاخیەکان) ڕۆژی قیامەت، لەلای پەروەردگارتان یەخەی یەك دەگرن، داواچی دەبن لەسەر یەکتر..
ج٢٤ ۞فَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّن كَذَبَ عَلَى ٱللَّهِ وَكَذَّبَ بِٱلصِّدْقِ إِذْ جَآءَهُۥٓ ۚ أَلَيْسَ فِى جَهَنَّمَ مَثْوًى لِّلْكَـٰفِرِينَ
﴿٣٢﴾ جاکێ لەو کەسە ستەمکارترە، کە درۆ بەدەم خواوە هەڵدەبەستێت و ئەو ڕاستیەی کە پێی ڕاگەیەنراوە،
بڕوای پێی نی یە. کاتێک بۆی هاتووە، مەگەر لە دۆزەخدا شوێنی مانەوە بۆ کافران نیە؟! وَٱلَّذِى جَآءَ

بِٱلصِّدۡقِ وَصَدَّقَ بِهِۦٓ أُوْلَٰٓئِكَ هُمُ ٱلۡمُتَّقُونَ ٣٣ ئەو کەسەش ڕاستی و حەقیقە تی هێناوەو باوەڕیشی
پێیەتی، تەنها ئا ئەوان خواناس و دیندارن . لَهُم مَّا يَشَآءُونَ عِندَ رَبِّهِمۡۚ ذَٰلِكَ جَزَآءُ ٱلۡمُحۡسِنِينَ ٣٤ جا ئەو
بە ختەوەرانە هەر چیان بوێت لە لایەن پەروەردگاریانەوە بۆیان ئامادەیە و پێشکەشیان دەکرێت، ئا ئەوەیە
پاداشتی چاکەکاران و چاکەخوازان. لِيُكَفِّرَ ٱللَّهُ عَنۡهُمۡ أَسۡوَأَ ٱلَّذِي عَمِلُواْ وَيَجۡزِيَهُمۡ أَجۡرَهُم بِأَحۡسَنِ
ٱلَّذِي كَانُواْ يَعۡمَلُونَ ٣٥ بۆ ئەوەی خوا چاو پۆشی بکات لە خراپترینی ئەو گوناهانەی کە ئەنجامیانداوە، بۆ
ئەوەش پاداشتیان بداتەوە بەچاکتر لەوەی کە دەیانکرد. أَلَيۡسَ ٱللَّهُ بِكَافٍ عَبۡدَهُۥۖ وَيُخَوِّفُونَكَ بِٱلَّذِينَ
مِن دُونِهِۦۚ وَمَن يُضۡلِلِ ٱللَّهُ فَمَا لَهُۥ مِنۡ هَادٖ ٣٦ مەگەر خوا بەس نیە کە پشتیوان بێت بۆ بەندەی خۆی
کە پێغەمبەرە (ﷺ)، کەچی ئەوان تۆ دەترسێنن بە شتی تر جگە لە خوا، خۆ ئەوەی خوا گومڕای بکات و
سەری لێ بشێوێنێت، ئیتر کەس ناتوانێت دەستی بگرێت و ڕێنموویی بکات. وَمَن يَهۡدِ ٱللَّهُ فَمَا لَهُۥ مِن
مُّضِلٍّۗ أَلَيۡسَ ٱللَّهُ بِعَزِيزٖ ذِي ٱنتِقَامٖ ٣٧ ئەوەش کە خوا هیدایەتی بدات و ڕێنموویی بکات و بیخاتە سەر
ڕێی ڕاست، کەس ناتوانێت گومڕای بکات، مەگەر هەر خوا باڵادەست و تۆڵەسێنەر نیە (لە تاوانکارو
تاوانباران)؟. وَلَئِن سَأَلۡتَهُم مَّنۡ خَلَقَ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضَ لَيَقُولُنَّ ٱللَّهُۚ قُلۡ أَفَرَءَيۡتُم مَّا تَدۡعُونَ مِن دُونِ
ٱللَّهِ إِنۡ أَرَادَنِيَ ٱللَّهُ بِضُرٍّ هَلۡ هُنَّ كَٰشِفَٰتُ ضُرِّهِۦٓ أَوۡ أَرَادَنِي بِرَحۡمَةٍ هَلۡ هُنَّ مُمۡسِكَٰتُ رَحۡمَتِهِۦۚ قُلۡ
حَسۡبِيَ ٱللَّهُۖ عَلَيۡهِ يَتَوَكَّلُ ٱلۡمُتَوَكِّلُونَ ٣٨ ئەگەر لە بێ باوەڕان بپرسیت: کێ ئاسمانەکان و زەوی دروست
کردووە؛ بێ دوودڵی و بەوپەڕی دڵنیاییەوە دەڵێن: خوا، باشە؛ پێیان بڵێن: ئەوەی هاواری لێ دەکەن لە جیاتی
خوا، ئەگەر ئەو خوایە بیەوێت تووشی بەڵاو ناخۆشیەکم بکات، ئایا ئەو بتانە دەتوانن فریام بکەون و نەهێڵن؟
یاخود ئەگەر بیەوێت ڕەحمەت و بەخششێکم پێ ببەخشێت، ئایا ئەوانە دەتوانن ئەو ڕەحمەت و بەخششە
قەدەغە بکەن و نەیەڵن و بیگرنەوە؟! تۆ ئەی پێغەمبەر (ﷺ) بڵێ: من خوام بەسە کە لە تەنگانەدا دەگاتە فریام،
دەبا ئەوانەی پشتیوانیان دەوێت هەر پشت بەو ببەستن . قُلۡ يَٰقَوۡمِ ٱعۡمَلُواْ عَلَىٰ مَكَانَتِكُمۡ إِنِّي عَٰمِلٞۖ
فَسَوۡفَ تَعۡلَمُونَ ٣٩ هەروەها پێیان بڵێ: ئەی قەوم و هۆزەکەم ئێوە لەسەر شێوازی خۆتان کاربکەن منیش
بەڕاستی سەرگەرمی کاری خۆمم، جا لە ئایندەدا بۆتان ڕوون دەبێتەوە... مَن يَأۡتِيهِ عَذَابٞ يُخۡزِيهِ وَيَحِلُّ
عَلَيۡهِ عَذَابٞ مُّقِيمٌ ٤٠ کەکێ تووشی سزایەک دەبێت کە سەرشۆڕو شەرمەزارو سەرگەردانی دەکات لە
دنیادا، لە قیامەتیشدا سزایەکی بەردەوام داوێنگری دەبێت و لەکۆڵی نابێتەوە. إِنَّآ أَنزَلۡنَا عَلَيۡكَ ٱلۡكِتَٰبَ

لِلنَّاسِ بِٱلۡحَقِّۖ فَمَنِ ٱهۡتَدَىٰ فَلِنَفۡسِهِۦۖ وَمَن ضَلَّ فَإِنَّمَا يَضِلُّ عَلَيۡهَاۖ وَمَآ أَنتَ عَلَيۡهِم بِوَكِيلٍ ﴿٤١﴾
بێگومان ئێمە ئەم قورئانەمان بۆ تۆ دابەزاندووە تا هەرچی ڕاستیەکانە بۆ خەڵکی ڕوون بێتەوە، جا ئەوەی
ڕێبازی هیدایەت بگرێتە بەر، ئەوە خۆی قازانجی کردووە، ئەوش کە گومڕابووە، گومڕابوونەکەی لەسەر خۆی
دەکەوێت، وەنەبێت تۆ چاودێرو پاڵپێوەنەریان بیت (تا بەزۆر بیانخەیتە سەر ڕێبازی هیدایەت). ٱللَّهُ يَتَوَفَّى
ٱلۡأَنفُسَ حِينَ مَوۡتِهَا وَٱلَّتِي لَمۡ تَمُتۡ فِي مَنَامِهَاۖ فَيُمۡسِكُ ٱلَّتِي قَضَىٰ عَلَيۡهَا ٱلۡمَوۡتَ وَيُرۡسِلُ ٱلۡأُخۡرَىٰٓ إِلَىٰٓ
أَجَلٖ مُّسَمًّىۚ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَأٓيَٰتٖ لِّقَوۡمٖ يَتَفَكَّرُونَ ﴿٤٢﴾ هەر خوایە کە گیانەکان دەکێشێت لەکاتی مردنیاندا،
هەروەها ئەو گیانەش کە نەمرد لە خەوەکەیدا هەر خوا بۆی دەنێرێتەوە، جا ئەو کەسەی کە خوا بڕیاری مردنی
دابێت ڕوحەکەی دەگرێتەوە و ناگەڕێتەوە بۆ لاشەی، ئەو کەسەش کە ڕۆژی تەواو نەبووبێت دەینێرێتەوە
بۆی تا کاتێکی دیاریکراو، بەڕاستی ئا لەو دیاردانەدا چەندەها بەڵگە و نیشانەی زۆر هەیە بۆ کەسانێک کە
تێفکرن و بیر بکەنەوە (لەم ساڵانەی دواییدا ئارسەر ئەلیسۆن زانای فیزیای ناوکیی لە کۆنگرەیەکدا لە قاهیرە
بابەتێکی دەربارەی مردن و خەو پێشکەش کرد تیایدا وتبووی: دوای نزیکەی ٢٥ساڵ لێکۆڵینەوە و
وردبوونەوە بۆم دەرکەوتووە کە خەو جۆرە مردنێکە، ئەو کاتە زانایەکی موسڵمان ئاماژەی بۆ ئەم ئایەتەکرد، ئێتر
ئارسەر سەری سوڕماو سەرەنجام شایەتمانی هێنا، ئێستا موسڵمانێکی ئینگلیزی تێکۆشەرە). أَمِ ٱتَّخَذُواْ مِن
دُونِ ٱللَّهِ شُفَعَآءَۚ قُلۡ أَوَلَوۡ كَانُواْ لَا يَمۡلِكُونَ شَيۡـٔٗا وَلَا يَعۡقِلُونَ ﴿٤٣﴾ نەخێر، ئەوانە بیر ناکەنەوە، بەڵکو
سەر لێ شێواوەکان لە جیاتی خوا شتی تریان کردووە بە تکا کاری خۆیان؟! پێیان بڵێ: باشە، ئەگەر
هیچیشیان بەدەست نەبێت و هەست و شعوریشیان نەبێت، (هەر دەیانکەنە تکا کار وبەتەمان شتێکتان بۆ
بکەن؟). قُل لِّلَّهِ ٱلشَّفَٰعَةُ جَمِيعٗاۖ لَّهُۥ مُلۡكُ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضِۖ ثُمَّ إِلَيۡهِ تُرۡجَعُونَ ﴿٤٤﴾ ئینجا پێیان بڵێ: تکا
کارو تکاوەرگرتن و تکا کردن، هەر هەمووی بەدەست خوایە، هەرچی لە ئاسمانەکان و زەویدایە، هەر ئەو
خاوەنیانە، لەوەودوایش هەر بۆلای ئەو دەبرێنەوە . وَإِذَا ذُكِرَ ٱللَّهُ وَحۡدَهُ ٱشۡمَأَزَّتۡ قُلُوبُ ٱلَّذِينَ لَا يُؤۡمِنُونَ
بِٱلۡأٓخِرَةِۖ وَإِذَا ذُكِرَ ٱلَّذِينَ مِن دُونِهِۦٓ إِذَا هُمۡ يَسۡتَبۡشِرُونَ ﴿٤٥﴾ کاتێکیش تەنها ناوی خوا برا، ئەوانەی کە
باوەڕیان بەقیامەت و ڕۆژی دوایی نیە دڵیان دەگیرێت و بێزاری دایان دەگرێت، (بەڵام) کاتێکیش باسی شتی
تر بکرێت جگە لە خوا، دەستبەجێ دڵخۆش و کەیف خۆش دەبن و حەزی پێدەکەن. قُلِ ٱللَّهُمَّ فَاطِرَ
ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضِ عَٰلِمَ ٱلۡغَيۡبِ وَٱلشَّهَٰدَةِ أَنتَ تَحۡكُمُ بَيۡنَ عِبَادِكَ فِي مَا كَانُواْ فِيهِ يَخۡتَلِفُونَ ﴿٤٦﴾ ئەی
پێغەمبەر (ﷺ) بڵێ: ئەی ئەو خوایەی کە بەدیهێنەری ئاسمانەکان و زەویت، زانای پەنهان و ئاشکرایت، هەر

تۆ دادوەری دەکەیت لە نێوان بەندەکانتدا، لەو شتانەدا کە کێشەیان تیادەکرد . وَلَوْ أَنَّ لِلَّذِينَ ظَلَمُواْ مَا فِي
ٱلْأَرْضِ جَمِيعًا وَمِثْلَهُۥ مَعَهُۥ لَٱفْتَدَوْاْ بِهِۦ مِن سُوٓءِ ٱلْعَذَابِ يَوْمَ ٱلْقِيَـٰمَةِ ۚ وَبَدَا لَهُم مِّنَ ٱللَّهِ مَا لَمْ
يَكُونُواْ يَحْتَسِبُونَ ﴿٤٧﴾ خۆ ئەگەر بەڕاستی ئەوانەی کەستەمیان کردووە، خاوەنی هەر هەموو زەوی بن،
ئەوەندەی تریشی لەگەڵ بێت، ئەوە لە ڕۆژی قیامەتدا هەر هەمووی دەکەنە قوربانی خۆیان و هەمووی
دەبەخشن لە پێناوی ڕزگاریی خۆیاندا کاتێک کە دەبینن سزاو ئازاری دۆزەخ زۆرسەختە و لەلایەن خواوە
سزاو ئازار و ئەشکەنجەی وایان بۆ دەردەکەوێت کە هەرگیز بە تەمای نەبوون . وَبَدَا لَهُمْ سَيِّـَٔاتُ مَا كَسَبُواْ
وَحَاقَ بِهِم مَّا كَانُواْ بِهِۦ يَسْتَهْزِءُونَ ﴿٤٨﴾ ئەوسا ئیتر سەرەنجامی کاروکردەوە ناشرینەکانی خۆیانیان بۆ دەرکەوت
و ئەوەی بە گاڵتە گرتبوویان و بڕوایان پێی نەبوو داوێنگیریان دەبێت. فَإِذَا مَسَّ ٱلْإِنسَـٰنَ ضُرٌّ دَعَانَا ثُمَّ إِذَا
خَوَّلْنَـٰهُ نِعْمَةً مِّنَّا قَالَ إِنَّمَآ أُوتِيتُهُۥ عَلَىٰ عِلْمٍۭ ۚ بَلْ هِىَ فِتْنَةٌ وَلَـٰكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٤٩﴾ جا کاتێک
ناخۆشی و ئازارێک تووشی ئینسان بێت، هاناو هاوار بۆ ئێمە دەهێنێت و ئەگەر نازو نیعمەتێکمان پێ
بەخشی؛ دەڵێت: ئەمە تەنها شارەزایی خۆمە، زیرەکی خۆمە، لێهاتوویی خۆمە، نەخێر وا نیە؛ ئەو بەخشینە بۆ
تاقی کردنەوەیە، بەڵام زۆربەیان بەم ڕاستیە نازانن. قَدْ قَالَهَا ٱلَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ فَمَآ أَغْنَىٰ عَنْهُم مَّا كَانُواْ
يَكْسِبُونَ ﴿٥٠﴾ بەڕاستی ئەوانەی پێش ئەمانیش شتی وایان دەوت، وەنەبێت ئەو کاروکردەوەی کە دەیانکرد
فریایان کەوتبێت و سوودی پێگەیاندبن. فَأَصَابَهُمْ سَيِّـَٔاتُ مَا كَسَبُواْ ۚ وَٱلَّذِينَ ظَلَمُواْ مِنْ هَـٰٓؤُلَآءِ
سَيُصِيبُهُمْ سَيِّـَٔاتُ مَا كَسَبُواْ وَمَا هُم بِمُعْجِزِينَ ﴿٥١﴾ ئەوسا تۆڵەی ئەو کاروکردەوە ناشرین و نادروستانەی
کە کردبوویان داوێنگیریان بوو، ئەوانەش کە ستەمیان کردووە (لە هاوەڵگەرانی مەککەو ئەوانەی دەبنە کۆسپ
لەبەردەم ئاینی خوادا)، ئەوانیش تۆڵەی کردەوە ناشرینەکانیان داوێنگیریان دەبێت لە ئاییندەدا، وەنەبێت ئەوانە لە
تۆڵەی خوایی دەربازببن. أَوَلَمْ يَعْلَمُوٓاْ أَنَّ ٱللَّهَ يَبْسُطُ ٱلرِّزْقَ لِمَن يَشَآءُ وَيَقْدِرُ ۚ إِنَّ فِى ذَٰلِكَ لَـَٔايَـٰتٍ لِّقَوْمٍ
يُؤْمِنُونَ ﴿٥٢﴾ ئایا نەیاندەزانی کە بەڕاستی هەر خوا ڕزق و ڕۆزی دەبەخشێت بە هەر کەس کە بیەوێت، یان
تەنگی دەکاتەوە؟ بێگومان ئا لەو (کەم و زۆری ڕزق و ڕۆزیەدا) بەڵگە و نیشانەی زۆر هەیە بۆ کەسانێک کە
ئیمان دەهێنن و باوەڕیان هەیە. ۞قُلْ يَـٰعِبَادِىَ ٱلَّذِينَ أَسْرَفُواْ عَلَىٰٓ أَنفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُواْ مِن رَّحْمَةِ ٱللَّهِ ۚ إِنَّ
ٱللَّهَ يَغْفِرُ ٱلذُّنُوبَ جَمِيعًا ۚ إِنَّهُۥ هُوَ ٱلْغَفُورُ ٱلرَّحِيمُ ﴿٥٣﴾ ئەی پێغەمبەر (ﷺ) پێیان بڵێ: خوا دەفەرمووێت:
ئەی بەندەکانم ..ئەوانەی کە خۆتان گوناهبار کردووە و هەڵەتان زۆرە، نائومێد مەبن لە ڕەحمەتی خوا، چونکە
بەڕاستی ئەگەر ئێوە تەوبەی ڕاست و دروست بکەن، خوا لەهەموو گوناهو هەڵەکانتان خۆش دەبێت، چونکە

بێگومان ئەو خوایە زۆر لێ خۆشبوو لێ بوردەیە و زۆر بە سۆزو میهرەبانیشە. وَأَنِيبُوٓاْ إِلَىٰ رَبِّكُمۡ وَأَسۡلِمُواْ
لَهُۥ مِن قَبۡلِ أَن يَأۡتِيَكُمُ ٱلۡعَذَابُ ثُمَّ لَا تُنصَرُونَ ﴿٥٤﴾ هەوڵ بدەن هەمیشە و بەردەوام دڵتان لای خوابێت
و بگەڕێنەوە بۆ لای پەروەردگارتان و تەسلیمی ئەوبن، پێش ئەوەی کە سزای خوا یەخەتان بگرێت لەوەودواش
سەرکەتوو نابن کەس نابێت بەرگریتان لێ بکات . وَٱتَّبِعُوٓاْ أَحۡسَنَ مَآ أُنزِلَ إِلَيۡكُم مِّن رَّبِّكُم مِّن قَبۡلِ أَن
يَأۡتِيَكُمُ ٱلۡعَذَابُ بَغۡتَةً وَأَنتُمۡ لَا تَشۡعُرُونَ ﴿٥٥﴾ کۆشش بکەن؛ بەردەوام شوێنی چاکترینی ئەو فەرمانانە
بکەون کە لەلایەن خواوە ڕەوانەکراوە بۆتان (بێگومان لە هەموو شتێکدا چاک و چاکتر هەیە، نوێژە فەرزەکان
ئەنجام بدرێت چاکە، بەڵام ئەگەر سوننەتەکان و شەونوێژیش بکرێت چاکترە، زەکات بدرێت چاکە، بەڵام
بەخشینی زۆرترو زیاتریش لە زەکات، چاکترە، تۆڵەسەندن لە کەسێک کە حەقت بەسەریەوە هەیە ڕێی
پێدراوە، بەڵام چاوپۆشی و لێ بووردن چاکترە... هتد) پێش ئەوەی سزاو ئازاری کتوپڕ یەخەتان پێ بگرێت
ولەکاتێکدا ئێوە هەست بە نزیکی سزاکە نەکەن . أَن تَقُولَ نَفۡسٞ يَٰحَسۡرَتَىٰ عَلَىٰ مَا فَرَّطتُ فِي جَنۢبِ ٱللَّهِ
وَإِن كُنتُ لَمِنَ ٱلسَّٰخِرِينَ ﴿٥٦﴾ نەوەکو یەکێک بڵێت: ئاخ و داخ و پەشیمانی بۆ ئەو هەموو لادان و
نادروستیانەی کە کردم، لە فەرمان و بەرنامەی خوادا، بێگومان لەو کەسانەش بووم کە گاڵتەیان بەدین و
بەرنامەی خوا دەکرد و (ئیماندارنم بە دواکەوتوو کۆنەپەرست دەزانی). أَوۡ تَقُولَ لَوۡ أَنَّ ٱللَّهَ هَدَىٰنِي لَكُنتُ
مِنَ ٱلۡمُتَّقِينَ ﴿٥٧﴾ یاخود بڵێت: ئەگەر بەڕاستی خوا هیدایەت و ڕێنمووی بکردمایە، ئەوە من لە ڕیزی
پارێزکاران و چاکاندا دەبووم!! أَوۡ تَقُولَ حِينَ تَرَى ٱلۡعَذَابَ لَوۡ أَنَّ لِي كَرَّةٗ فَأَكُونَ مِنَ ٱلۡمُحۡسِنِينَ ﴿٥٨﴾
یاخود کاتێک کە سزاو ئازار دەبینێت بڵێت: خۆ ئەگەر بێگومان مۆڵەتێک ببێت و جارێکی تر بگەڕێمەوە بۆ
دنیا، ئەوە مەرج بێت لە چاکەکاران بم . بَلَىٰ قَدۡ جَآءَتۡكَ ءَايَٰتِي فَكَذَّبۡتَ بِهَا وَٱسۡتَكۡبَرۡتَ وَكُنتَ مِنَ
ٱلۡكَٰفِرِينَ ﴿٥٩﴾ نەخێر وانیە، مۆڵەت بەسەرچوو، چونکە بەڕاستی کاتی خۆی ئایەت و فەرمانی منت بۆ هات،
کەچی تۆ ئەو کاتە بڕوات پێ نەدەکرد و بەدرۆت دەزانی، فیزو دەمارگیریت دەکردو، لوتت هەڵدەبڕی
لەئاستیدا، تۆ هەر لە ڕیزی بێ بڕواکاندا بوویت (ئیتر ئێستا بۆچی بێ شەرمانە داوای گەڕانەوە بۆ دنیا
دەکەیت ؟!). وَيَوۡمَ ٱلۡقِيَٰمَةِ تَرَى ٱلَّذِينَ كَذَبُواْ عَلَى ٱللَّهِ وُجُوهُهُم مُّسۡوَدَّةٌۚ أَلَيۡسَ فِي جَهَنَّمَ مَثۡوٗى
لِّلۡمُتَكَبِّرِينَ ﴿٦٠﴾ جا ڕۆژی قیامەت دەبینیت، ئەوانەی درۆیان بەناوی خواوە دەکرد (شتی نارەوایان تێکەڵی
دین دەکرد) ڕووخساریان ڕەش و تاریکە، مەگەر شوێن و جێگە بۆ ئەو خۆ بە زل زان و لووت بەرزانە لە
ئاگری دۆزەخدا نیيە؟! وَيُنَجِّي ٱللَّهُ ٱلَّذِينَ ٱتَّقَوۡاْ بِمَفَازَتِهِمۡ لَا يَمَسُّهُمُ ٱلسُّوٓءُ وَلَا هُمۡ يَحۡزَنُونَ ﴿٦١﴾

لەولاشەوە خوای گەورە ئەوانە ڕزگار دەكات كە دینداری و پارێزكارییان دەكرد: بەهۆی سەركەوتن و
دەرچوونیان لە تاقیگەی دنیادا، ئیتر هیچ جۆرە ناخۆشیەكیان تووش نایەت و دڵگرانیش نابن. ٱللَّهُ خَٰلِقُ كُلِّ
شَيْءٍۖ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ وَكِيلٌ ﴿٦٢﴾ خوا بەدیهێنەری هەموو شتێكە، هەر ئەویش سەرپەرشتیار و پارێزەری
هەموو شتێكە . لَّهُۥ مَقَالِيدُ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِۗ وَٱلَّذِينَ كَفَرُواْ بِـَٔايَٰتِ ٱللَّهِ أُوْلَٰٓئِكَ هُمُ ٱلْخَٰسِرُونَ ﴿٦٣﴾
كلیك و جڵەوی ئاسمانەكان و زەویش هەر بەدەست ئەوە، ئەوانەش كە بێ باوەڕ بوون بە ئایەت و فەرمانەكانی
خوا، ئا ئەوانە خۆیان ڕەنجەڕۆ و زەرەرمەندن . قُلْ أَفَغَيْرَ ٱللَّهِ تَأْمُرُوٓنِّيٓ أَعْبُدُ أَيُّهَا ٱلْجَٰهِلُونَ ﴿٦٤﴾ ئەی
پێغەمبەر (ﷺ) بڵێ: ئەی نەفامان، دەتانەوێت و فەرمانم پێدەكەن كەجگە لە خوا شتی تر بپەرستم؟! وَلَقَدْ
أُوحِيَ إِلَيْكَ وَإِلَى ٱلَّذِينَ مِن قَبْلِكَ لَئِنْ أَشْرَكْتَ لَيَحْبَطَنَّ عَمَلُكَ وَلَتَكُونَنَّ مِنَ ٱلْخَٰسِرِينَ ﴿٦٥﴾ سوێند
بەخوا بادڵنیابن كە وەحی و نیگا نێردراوە بۆ تۆو بۆ ئەوانەی پێش تۆش: ئەگەر هاوەڵگەر بیت و شەریك بۆ
خوا بڕیار بدەیت كاروكردەوە چاكەكانیشت پووچە و دەچیتە ڕیزی خەسارەتمەند و زەرەرمەندانەوە. بَلِ ٱللَّهَ
فَٱعْبُدْ وَكُن مِّنَ ٱلشَّٰكِرِينَ ﴿٦٦﴾ نەخێر بەگوێیان مەكە، كەواتە هەر تەنها خوا بپەرستە و لە دەستەی
سوپاسگوزاران بە. وَمَا قَدَرُواْ ٱللَّهَ حَقَّ قَدْرِهِۦ وَٱلْأَرْضُ جَمِيعًا قَبْضَتُهُۥ يَوْمَ ٱلْقِيَٰمَةِ وَٱلسَّمَٰوَٰتُ
مَطْوِيَّٰتُۢ بِيَمِينِهِۦۚ سُبْحَٰنَهُۥ وَتَعَٰلَىٰ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿٦٧﴾ خوانەناسان؛ قەدری خوایان وەك پێویست نەگرت،
ڕێزیان بۆ دانەنا، بەمەرجێك هەر هەموو گۆی زەوی پڕ مشتێكی قودرەتی ئەو زاتەیە لە ڕۆژی قیامەتدا،
ئاسمانەكانیش بەدەستی قودرەتی ڕاست و دروستی خوا پێچراوەن (ئاماژەیە بۆ دەستەڵاتی بێ سنووری ئەو
زاتە)، پاكی و بێگەردی و بڵندی بۆ ئەو پەروەردگارە مەزنەی شایستەی ئەوە نییە نەفامان هاوەڵی بۆ بڕیار بدەن
و قەدری نەزانن . وَنُفِخَ فِي ٱلصُّورِ فَصَعِقَ مَن فِي ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَمَن فِي ٱلْأَرْضِ إِلَّا مَن شَآءَ ٱللَّهُۖ ثُمَّ نُفِخَ
فِيهِ أُخْرَىٰ فَإِذَا هُمْ قِيَامٌ يَنظُرُونَ ﴿٦٨﴾ لەو ڕۆژەدا فوو دەكرێت بە - صور - دا، (مەگەر هەر خوا خۆی
بزانێت چ دەزگایەكە) هەر كەس لە ئاسمانەكان و زەویدا مابێت خێرا دەمرێت، مەگەر كەسێك خوا ویستی
لەسەر مردنی نە بێت، لەوەودوا فوویەكی تری پیادا دەكرێتەوە، جا دەستبەجێ هەرهەموو خەڵكی هەستاونەتە
سەرپێ و بەسەرسامیەوە چاوەڕوانن . وَأَشْرَقَتِ ٱلْأَرْضُ بِنُورِ رَبِّهَا وَوُضِعَ ٱلْكِتَٰبُ وَجِاْيٓءَ بِٱلنَّبِيِّـۧنَ
وَٱلشُّهَدَآءِ وَقُضِيَ بَيْنَهُم بِٱلْحَقِّ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿٦٩﴾ دیارە كە خۆری دنیا نەماوە، زەوی بۆتە گۆڕەپانێكی
فراوان ئەوسا بەنوورێك كە خوا فەراهەمی دەهێنێت زەوی ڕووناك دەبێتەوە، كارنامەو و دۆسیەكانیش
دانراون، سەرەتا پێغەمبەران و شەهیدان دەهێنرێن و دادوەری لە نێوانیاندا ئەنجام دەدرێت بەشێوەیەكی حەق

و ڕاستی، بێگومان ئەوان هیچ جۆرە ستەمێکیان لێ ناکرێت . وَوُفِّيَتۡ كُلُّ نَفۡسٖ مَّا عَمِلَتۡ وَهُوَ أَعۡلَمُ بِمَا
يَفۡعَلُونَ ٧٠ هەر کەسە ئەنجامی کردەوەی خۆی وەردەگرێت بەتەواوی، سەرئەنجامی کۆششی خۆی دەست
دەکەوێت، چونکە ئەو زاتە زانایە بەو کارو کردەوانەی کە خەڵکی دەیکەن . وَسِيقَ ٱلَّذِينَ كَفَرُوٓاْ إِلَىٰ جَهَنَّمَ
زُمَرًاۖ حَتَّىٰٓ إِذَا جَآءُوهَا فُتِحَتۡ أَبۡوَٰبُهَا وَقَالَ لَهُمۡ خَزَنَتُهَآ أَلَمۡ يَأۡتِكُمۡ رُسُلٞ مِّنكُمۡ يَتۡلُونَ عَلَيۡكُمۡ
ءَايَٰتِ رَبِّكُمۡ وَيُنذِرُونَكُمۡ لِقَآءَ يَوۡمِكُمۡ هَٰذَاۚ قَالُواْ بَلَىٰ وَلَٰكِنۡ حَقَّتۡ كَلِمَةُ ٱلۡعَذَابِ عَلَى
ٱلۡكَٰفِرِينَ ٧١ ئەوسا ئەوانەی کە بێ باوەڕ بوون، ڕاپێچ دەکرێن بەرەو دۆزەخ دەستە دەستە و تاقم تاقم
دەگوێزرێنەوە، تا کاتێک دەگەنە بەر قاپیەکانی، (هەموو مۆڵدەخۆن لەبەردەمیدا، دوای ماوەیەک) بۆیان
دەکرێتەوە، فریشتەی بەرپرس و سەرپەرشتیار سەرزەنشتیان دەکات و پێیان دەڵێت :باشە، مەگەر پێغەمبەران
لە خۆتان ڕەوانە نەکرابوو بۆتان کە ئایەتەکانی پەروەردگاری خۆتان بەسەردا بخوێننەوە، وە یاداوەریتان بکات و
داتان بچڵەکێنێت لە گەیشتنی ئەم ڕۆژە؟! بەدەم ئاخوداخ و ناڵەوە دەڵێن: بەڵێ، بەڵام تازە، بەڵێ، سوودی نیە
و بڕیاری سزاو ئازار دراوە بەسەر کافر و بێ بڕواکاندا. قِيلَ ٱدۡخُلُوٓاْ أَبۡوَٰبَ جَهَنَّمَ خَٰلِدِينَ فِيهَاۖ فَبِئۡسَ
مَثۡوَى ٱلۡمُتَكَبِّرِينَ ٧٢ ئەوسا ئیتر پێیان دەوترێت: دەی ئیتر لە قاپیەکانی دۆزەخەوە بۆ ژوورەوە، بچنە ناوی
ژیانی ناخۆش و سەختیش بۆتان بەردەوامە، مردنیش نیە ئای کە چاند ناسازە، جێگە و ڕێگەی لووت بەرزو
خۆ بەزل زانەکان . وَسِيقَ ٱلَّذِينَ ٱتَّقَوۡاْ رَبَّهُمۡ إِلَى ٱلۡجَنَّةِ زُمَرًاۖ حَتَّىٰٓ إِذَا جَآءُوهَا وَفُتِحَتۡ أَبۡوَٰبُهَا وَقَالَ لَهُمۡ
خَزَنَتُهَا سَلَٰمٌ عَلَيۡكُمۡ طِبۡتُمۡ فَٱدۡخُلُوهَا خَٰلِدِينَ ٧٣ لەولاشەوە ئەوانەی کە پارێزکار و بەندەی ملکەچی
پەروەردگاریان بوون، ئەوانەی حسابیان بۆ ئەو ڕۆژە دەکرد دەستە دەستە و پۆل پۆل بەوپەڕی ڕێزەوە بەرێ
دەکرێن بەرەو بەهەشت، هەتا کاتێ کە دەگەنە ئەوێ دەروازەکانی لە ڕوویاندا کراوەیە و لە سەر پشتە،
فریشتەکانی بەرپرس و سەرپەرشتیارانی بەهەشت زۆر بەگەرمی و ڕووخۆشیەوە پێشوازییان لێ دەکەن و
دەڵێن: درود و سڵاوتان لێبێت، ئێوە پاک و خاوێنن، کەواتە فەرموون بچنە ناو بەهەشتەوە، هاوڕێ لەگەڵ
ژیانی هەمیشەیی و نەبڕاوەدا. وَقَالُواْ ٱلۡحَمۡدُ لِلَّهِ ٱلَّذِي صَدَقَنَا وَعۡدَهُۥ وَأَوۡرَثَنَا ٱلۡأَرۡضَ نَتَبَوَّأُ مِنَ ٱلۡجَنَّةِ
حَيۡثُ نَشَآءُۖ فَنِعۡمَ أَجۡرُ ٱلۡعَٰمِلِينَ ٧٤ ئەوسا ئیتر ئەو بەختەوەرانە دەڵێن: سوپاس و ستایش بۆ ئەو خوایەی،
کە بەڵێنی خۆی بۆمان بردە سەر و کردینی بەخاوەنی سەرزەمینی بەهەشت و لە هەرشوێنێک و لە هەر

جێیەکیدا بمانەوێت سەربەستانە ژیان دەبەینە سەر، ئای چەندە پاداشتی تێکۆشەران و خەباتکاران چاک و
پاک و بەنرخە . وَتَرَى ٱلۡمَلَٰٓئِكَةَ حَآفِّينَ مِنۡ حَوۡلِ ٱلۡعَرۡشِ يُسَبِّحُونَ بِحَمۡدِ رَبِّهِمۡۚ وَقُضِيَ بَيۡنَهُم بِٱلۡحَقِّۚ
وَقِيلَ ٱلۡحَمۡدُ لِلَّهِ رَبِّ ٱلۡعَٰلَمِينَ ٧٥ ئەوسا ئیتر فریشتەکان دەبینیت دەوری تەختی - شاهی شاهانیان - داوە
و سەرگەرمی تەسبیحات و سوپاس و ستایشی پەروەردگاریانن و حەق و دادوەری لە نێوان هەمووان
جێبەجێ کرا، ئینجا بە یەکدەنگ لە هەموو لایەکەوە دەوترێت: الحمد لله رب العالمين.